



วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 จากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 35 แห่ง มีนักเรียนจำนวน 7,245 คน และโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 426 แห่ง มีนักเรียนจำนวน 34,091 คน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้นจำนวน 600 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรจากโรงเรียนทั้งสองสังกัด จำนวนเท่า ๆ กัน คือ สังกัดละ 300 คน ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรดังกล่าวเป็นค่าที่ได้จากตารางการสุ่มตัวอย่างของ มอร์แกน (Morgan 1970: 608)

การสุ่มตัวอย่างประชากร

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างประชากรโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยสุ่มตัวอย่างโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 10 โรงเรียน และโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 โรงเรียน ได้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 20 โรงเรียน จากนั้นสุ่มตัวอย่างห้องเรียนจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 1-2 ห้อง ตามสัดส่วนของนักเรียนในแต่ละโรงเรียน แล้วสุ่มตัวอย่างนักเรียนจากห้องเรียนดังกล่าวแยกเป็นเพศชายและเพศหญิงจำนวนเท่า ๆ กัน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 600 คน เป็นเพศชาย 300 คน และเพศหญิง 300 คน ดังตารางที่ 11 และ 12 ในภาคผนวก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ลักษณะแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของนักเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 วิธีดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า (rating scale)

วิธีสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม เพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 วิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในส่วนที่เกี่ยวกับสุขภาพและหนังสือแบบเรียน คู่มือการสอน ตลอดจนเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองจากหนังสือวารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. ศึกษาปัญหาสุขภาพของนักเรียนระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร
4. ศึกษาโครงการสุขภาพในโรงเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ทางโรงเรียนจัด เช่น อนุชาต เนตรนารี ลูกเสือ
5. สร้างแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการสร้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวนคำถามพิเศษ ศาสนา บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย อาชีพของหัวหน้าครอบครัวที่อาศัย และการศึกษาของบิดามารดา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ มีจำนวนข้อทั้งหมด 6 ข้อ

ตอนที่ 2 วิธีดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า จำนวน 70 ข้อ โดยแยกเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ จำนวน 51 ข้อ และสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ จำนวน 19 ข้อ ขอบเขตของเนื้อหาในแบบสอบถามเกี่ยวกับวิธีดูแลสุขภาพตนเองผู้วิจัยได้สร้าง

แบบสอบถามโดยยึดปัญหาสุขภาพของนักเรียนประถมศึกษา และหลักสูตรวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในส่วนที่เกี่ยวกับสุขภาพ โดยเน้นในด้านสุขภาพส่วนบุคคล

6. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง และมีประสบการณ์ทางด้านสุขภาพ จำนวน 7 คน ตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ แล้วนำมาแก้ไขให้เหมาะสม

เกณฑ์ของการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ

6.1 เป็นอาจารย์สอนวิชาสุขภาพศึกษาในสถาบันผลิตครูและมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป 4 คน

6.2 เป็นอาจารย์สอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป 3 คน

7. นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try - out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนคลองลำเจียก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนส่วนภาษาที่ใช้ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข จนได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

8. นำแบบสอบถามฉบับจริง จำนวน 600 ฉบับ ไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีโคเอฟฟิเชียนต์ แอลฟา (Coefficient Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่ากับ 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เสนอไปยังผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือ

2. ขอให้สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครออกหนังสือไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง และสำนักการศึกษากรุงเทพมหานครออกหนังสือไปยังผู้อำนวยการเขตของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

3. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนัดหมายวันและเวลาที่จะทำการเก็บข้อมูล แล้วนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างประชากรตอบ จำนวน 600 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบเป็นฉบับสมบูรณ์ รวมทั้งสิ้น 600 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยผู้วิจัยได้ใช้เวลาเก็บข้อมูลเหล่านี้ตั้งแต่วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2529 ถึงวันที่ 7 มีนาคม 2529

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส เอกซ์ (SPSSX-Statistical Package for the Social Science X) ตามลำดับดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ผู้วิจัยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แยกตามเพศ ศาสนา บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย อาชีพหัวหน้าครอบครัวที่อยู่อาศัยด้วย และการศึกษาของบิดามารดา แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลวิธีการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียน ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 หาค่ามัธยฐานเลขคณิต (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนที่ได้จากการวัดการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียน โดยกำหนดคะแนน และแปลความหมายดังนี้

คะแนนที่ควรปฏิบัติมีเกณฑ์ดังนี้

ทำเป็นประจำ	เท่ากับ	4	คะแนน
ทำบ่อยครั้ง	เท่ากับ	3	คะแนน
ทำนาน ๆ ครั้ง	เท่ากับ	2	คะแนน
ไม่เคยทำเลย	เท่ากับ	1	คะแนน

ความหมายของค่ามัธยเลขคณิต (\bar{X}) ของข้อที่ควรปฏิบัติมีเกณฑ์ดังนี้

3.50 - 4.00	หมายถึง	ดูแลสุขภาพตนเองดีมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	ดูแลสุขภาพตนเองดี
1.50 - 2.49	หมายถึง	ดูแลสุขภาพตนเองพอใช้
1.00 - 1.49	หมายถึง	ดูแลสุขภาพตนเองไม่ดี

คะแนนข้อที่ไม่ควรปฏิบัติมีเกณฑ์ดังนี้

ทำเป็นประจำ	เท่ากับ	1	คะแนน
ทำบ่อยครั้ง	เท่ากับ	2	คะแนน
ทำนาน ๆ ครั้ง	เท่ากับ	3	คะแนน
ไม่เคยทำเลย	เท่ากับ	4	คะแนน

ความหมายค่ามัธยเลขคณิต (\bar{X}) ของข้อที่ไม่ควรปฏิบัติมีเกณฑ์ดังนี้

3.50 - 4.00	หมายถึง	ดูแลสุขภาพตนเองดีมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	ดูแลสุขภาพตนเองดี
1.50 - 2.49	หมายถึง	ดูแลสุขภาพตนเองพอใช้
1.00 - 1.49	หมายถึง	ดูแลสุขภาพตนเองไม่ดี

2.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรเพศและสังกัด

ของโรงเรียน โดยใช้วิธีการสอบค่าที (t-test) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การคำนวณค่าร้อยละ ค่ามัธยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอกซ์ (SPSSX-Statistical Package for the Social Science X)